

عنوان مقاله:

تحلیل گویش سنجی اصطلاحات خویشاوندی در برخی استان های فارسی زبان ایران

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و زبان شناسی، دوره 16، شماره 32 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسنده:

آتوسا رستم؛ بیک تفرشی - استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه مقاله:

اصطلاحات خویشاوندی از دیرباز برای مردم شناسان از بعد روابط و تعاملات اجتماعی و برای زبان شناسان از بعد ساختاری، رده شناختی و تاریخی اهمیت داشته اند. در این پژوهش با به کارگیری روش های گویش سنجی (سگای، ۱۹۷۳) شامل ماتریس فاصله، نقشه های مقیاس چندوجهی، خوشه ای و دندروگرام، شباهت ها و تفاوت های ۷۰۴ نمونه اصطلاح خویشاوندی مربوط به ۳۲ روستای استان های یزد، همدان، شیراز، کرمان و اصفهان تحلیل و گونه های زبانی خوشه بندی می شوند و فاصله شان با یکدیگر و با فارسی معیار اندازه گیری و ناحیه های زبانی شناسایی می گردند. ابزار تحلیل رایانشی نرم افزار گب مپ (نربون و همکاران، ۲۰۱۱) است. بر مبنای نتایج، کم ترین تنوع در اصطلاحات وام گرفته شده از زبان عربی شامل عروس، عمو، خاله و عمه دیده می شود. بیشتر تفاوت ها بین گونه های زبانی تلفظی است و نه واژگانی. در خوشه بندی بر مبنای ۱۰ گروه، بیشترین تنوع در گونه های استان اصفهان دیده می شود. فاصله گویشی بین گونه های استان کرمان کم است، به غیر از گونه ای در جیرفت که به گونه های استان همدان نزدیک است؛ وجود اقوام لر و لک در هر دو منطقه می تواند از دلایل این شباهت باشد. گونه های استان همدان نیز یک خوشه زبانی تشکیل می دهند؛ به غیر از یک گونه که به فارسی معیار نزدیک تر است. بزرگترین خوشه زبانی گونه هایی در استان های کرمان، فارس، یزد (نزدیک نواحی مرزی) و گونه های غربی و جنوب غربی استان اصفهان در مرز فارس را شامل می شود. به عبارتی، در نواحی مرزی بین این استان ها شاهد پیوستار گویشی هستیم. گونه هایی در اصفهان، همدان و یزد کم ترین فاصله با فارسی معیار را دارند. کشته و تل آباد در استان اصفهان که احتمالا به گویش راجی و اردستانی از گونه های فلات مرکزی نزدیک اند، با هیچ گونه ای خوشه بندی نشده اند و جزیره گویشی به شمار می آیند.

کلمات کلیدی:

اصطلاحات خویشاوندی، گویش سنجی، فارسی، پیوستار گویشی، خوشه بندی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1581243>

